

Kalaallit Nunaanni qallunaat oqaasiinik tunulliutitsisarneq – 2003 tikillugu

Ullumikkut kalaallit armerlanerit qangaaniit Danmarkimut nuuttarput. Tamatumunnga peqatigitillugu ullumikkut kalaallit Danmarkiliartartut danskit oqaasiinik ajornartorsiutaat annertunerupput (Togebj 2002). Namminersornerullutik Oqartussat 1979-imi meeqqat atuarfiannik tigusinerannut atatillugu piffissami (1979-2003) ilaatigut danskit oqaasii tunulliutillugit kalaallisut oqaatsit pingaernerutinneqarnerat tamatumunnga peqqutaavoq. Ukiut qulikkuutaat siornatigut Kalaallit Nunaannik annertuumik ”qallunaanngorsaanermt”, piffissap ilaani kalaallit oqaasiinut aarlerinarsisitsisumut, akerliliissutitut kalaallit oqaasiisa siulliutinneqalernerisut pingaernerutitsinetut paasineqassaaq.

2003-miit meeqqat atuarfianni kalaallisut qallunaatullu atuartsineqartalerpoq.

Paasinnissinnaanermt ajornartorsiuteqartarneq

Danskit oqartussat, tassa politiit, eqqartuussiviit, peqqinnissaqarfiit isumaginnittoqarfiillu kalaallit danskisut innuttaassuseqarnerat pissutigalugu qallunaavittut isigineqartarput, aamma oqaatsit kulturilu eqqarsaatigalugit. Tassa imaappoq kalaallit oqalutseqarnissaminnut oqaatsitigullu ilinniartinneqarnissaminnut pisariaqartitsinerat akuttunngitsunik isumagineqarneq ajorluni. Kalaallit aamma oqaatsitigut pisariaqartitsinertik oqaatigineq ajorpaat oqalutseqarnissamillu piumasaqassanatik, allaat pinngitsoorani pisariaqaraluarpuunniit. Tamatigut danskit oqartussaasut ilimagisarpaat, kalaallip sullitap danskisut innuttaassuseq nalinginnaasumik ilisimasaqarfigigaa, eqqarsaatigerpiassanagulu kalaallit amerlanertigut, danskit inuiaqatigiit periusaat paasiuminaassinnaasoq, illoqarfiit suliffeqarfiillu nunami inissisimanerat, oqartussaasut akornanni sulinerup agguataarneri il.il., ilisimaneq ajoraat.

Paatsooqatigiinnerit

Tamatigut oqaloqatigiinneri kalaallip tunuarsimaarnera qallunaap oqartussaasup akuersaarnertut oqaaserisimasaniillu paasinninnertut paasisarpai, tasanili kalaallip qallunaap oqalunnerujussuanut inussiarnissarnera pineqaannartarpoq. Kingornatigut qallunaap oqartussaasup isumaqatigiissutitut paasisaa, kalaallip sullitap pissusilersorneratigut akerlerluinnaanik pisinnaasarpoq.

Oqalutsimik innersuussineq

Taamaattumik inunnik isumaginnittoqarfimmut, napparsimavinnut assigisaanullu attaveqarnermt atatillugu oqalutseqarnissamut pisariaqartitsineq arlalinninngaanniit uparuarneqarpoq. AAMMA qimaasunut/nunasisunut neqerooruteqartarnerup assigisaanik nalinginnaasumik oqalutseqarnissamut periarfissaqarnissaq innersuussutigineqarpoq. (Hvidbog om socialt udsatte grønlændere i Danmark, Socialministeriet 2003).

Oqaatsit pillugit oqallinneq

2006-imi martsimi kalaallinut inooqataaniarnermikkut ajornartorsiuteqartunut sullissisunut ataatsimiisitsineqarpoq. Ataatsimiinnermi ilaatigut oqaatsit oqaatsitigullu akimmiffiusartut oqallisigineqarpoq. Oqallissaarutit, filmit oqallinnerillu aqutigalugit kalaallit oqaasiisa oqaluttuarisaanera sammeneqarpoq, aammalu qallunaanut inuiaqatigiinnut akuliunnissamut atatillugu oqaatsit qanoq pingaaruteqarnerat sammeneqarluni.